

Gaivinamos etninės muzikos renginiai XXI a. pradžioje Lietuvoje: svarbiausi aspektai ir tyrimo galimybės¹

EGLĖ ALEKNAITĖ, EGLĖ SAVICKAITĖ

Vytauto Didžiojo universitetas

Anotacija. Straipsnyje analizuojami renginiai, kuriuose XXI a. pradžioje atliekama gaivinama etninė muzika. Autorės pateikia savą gaivinamos etninės muzikos renginių klasifikaciją, kurioje renginiai skirstomi pagal atliekamos muzikos kontekstą ir jų galimą priklausomumą kitoms muzikos ir/ar kultūros sritims, taip pat išryškina atskiroms renginių kategorijoms būdingus organizatorius, finansavimo pobūdį, vietą, veiklas, dalyvius, žiūrovus. Tyrimas paremtas duomenimis, gautais iš 2008–2013 m. atliktų stebėjimų, interviu su organizatoriais, atlikėjais ir žiurovais, publikuotos medžiagos analize.

Pagrindiniai žodžiai: etninė muzika, gaivinimas, renginiai, klasifikacijos.

Abstract. Events where revived ethnic music is performed at the beginning of the 21st century are analysed in the article. These events are classified according to the context of performed music and their relation to other elements of music and/or culture; organizers, funding, venues, activities, participants, audience characteristic to different categories are discussed. The research is based on the data, gathered in 2008–2013 in observations and interviews with organizers, performers and audience, and in the analysis of published material.

Key words: ethnic music, revival, events, classifications.

Lietuvoje etninė muzika gaivinti pradėta nuo XIX a. pabaigos ir neišvenigiamai buvo atliekama įvairiuose kultūrinuose, politiniuose renginiuose. XX a. atsirado daug iki šiol gyvuojančių ir savas viešo atlikimo tradicijas sukūrusių šios muzikos gaivinimo formų. XX a. pabaigoje nacionalinės ir visą pasaulį veikiančios aplinkybės lėmė formų ir renginių kaitą ir plėtrą. Šio straipsnio tikslas – apibūdinti Lietuvos renginius, kuriuose XXI a. pradžioje atliekama gaivinama etninė muzika.

Uždaviniai: 1) išskirti pagrindines renginių, kuriuose atliekama tokia muzika, rūšis; 2) aptarti įvairius šių renginių aspektus: organizatorius, finansavimą, vietą, jų metu vykstančias veiklas, dalyvius ir žiūrovus; 3) išryškinti, kaip šie renginiai sąveikauja su šiandiene Lietuvos kultūra. Tyrimas paremtas duomenimis, gautais

¹ Straipsnis parengtas vykdant projektą „Etninės muzikos gaivinimo judėjimas Lietuvoje XX a. 7 deš. – XXI a. pr.“ (2011–2015 m., Vytauto Didžiojo universiteto Kultūrų studijų ir etnologijos katedra; finansuojamas pagal ES ŽMOGIŠKŲJŲ IŠTEKLIŲ PLĖTROS VEIKSMŲ PROGRAMOS 3 prioritetą „Tyrėjų gebėjimų stiprinimas“ VP1-3.1-ŠMM-07-V, „Parama mokslininkų ir kitų tyrėjų mokslinei veiklai (visuotinė dotacija“).

iš 2008–2013 m. atliktų stebėjimų, interviu su organizatoriais, atlikėjais ir žiūrovais, publikuotos medžiagos analize.

Renginiams šiame straipsnyje bus laikomos etninės muzikos atlikimo situacijos, pasižyminčios gana aiškiai keliamais tikslais, planavimu, apibrėžta erdve, veiklomis, nemažų dalyvių ir/ar žiūrovų skaičiumi. Taip apibrėžiant atlikimo situacijas į analizę neįtraukiamos, bet kartu pripažįstamos esant savaiminės atlikimo situacijos (pavyzdžiui, muzikavimas šeimoje, pasidainavimai draugų rate ar spontaniškai viešojoje erdvėje užtraukiamos dainos), turbūt geriausiai liudijančios gyvą senosios etninės muzikos tradicijos tąsą, nusipelnančią atskiro nuodugnaus tyrimo.

Etninės muzikos gaivintojų renginių tyrimai ir klasifikacijos

Muzikos antropologai, sociologai, etnomuzikologai, apskritai ir konkrečiai etninės (liaudies) muzikos gaivinimu besidomintys mokslininkai daug dėmesio skiria kontekstui ir įvairaus pobūdžio renginiams, kuriuose atliekama muzika. Festivaliuose ir konkursuose gaivintojai susirenka draugėn fiziškai. Šie renginiai gaivintojų bendruomenei yra labai svarbūs, nes juose tam tikrą tradiciją puoselėjantys gaivintojai susitinka vieni su kitais akis į akį, kad pasidalintų repertuaru ir grojimo technikomis, aptartų tradicijai atstovaujančių atlikėjų stiprybes ir silpnybes, aktyviai mokytųsi ir patirtų veikiantį gaivintojų etosą ir estetinį kodeksą ir galėtų pabendrauti su kitais judėjimo dalyviais. Šie renginiai yra esminiai judėjimo sėkmei, nes jie papildo tai, ką galima išmokyti iš įrašų ir knygų, tiesioginėmis patirtimis ir tiesioginiais kontaktais su kitais žmonėmis (8, p. 73). Panašiai teigia Owe Ronströmas, akcentuodamas, kad festivaliai ne tik atspindi, bet ir kuria, platiną bei inscenizuoja idėjas. Be to, festivaliai veikia kaip muzikinių ir kultūrinių išteklių, estetikos, etikos, vertybių, simbolių ir reprezentacijų ar politinės ir ideologinės galios apskritai kontrolės priemonės (16, p. 16–17). Michael B. MacDonaldas tyrė, kaip liaudies muzikos festivaliuose konstruojama bendruomenė. Šie festivaliai leidžia liaudies muzikos atlikėjams „prekiauti“ savo įgūdžiais pasitelkiant tinklą, atsiradusį festivalių judėjime, kuris puoselėja prarasto bendruomeniškumo pojūtį ir yra grindžiamas gaivintojų jaučiamu bendruomenės poreikiu, kartu transformuoja pačią liaudies muziką ir jos atlikimą. M. B. MacDonaldas liaudies muzikos festivalių industriją nagrinėja pasitelkęs sodo metaforą – sodas nebėra pirminė gamta, o estetizuota jos konstrukcija, kai gamta perkuriama pagal sodininko sumanymą. Paprastai organizuojant festivalius, kuriant juos grindžiančią ideologiją, atlikėjai atlieka labai fragmentišką vaidmenį; čia svarbiausi tampa organizatoriai – vietos bendruomenei atstovaujantys ir ja besirūpinantys žmonės (9, p. 14–28).

Lietuvoje esama nemažai įvairaus pobūdžio etninės muzikos gaivinimo renginių apžvalgų; kiek nuodugniau juos analizuoti bandė Stasys Skrodenis (17) ir

Aušra Zabieliene (22; 23; 24), Austė Nakienė (11; 12), Egidija Ramanauskaitė (15), Agnė Kalėdienė (7), o neabejotinai daugiausia dėmesio sulaukė dainų šventės (4; 6; 10; 12; 14; 20 ir kt.), pirmiausia gilinantis į jose atliekamą repertuarą ir kiekybinę atlikėjų kaitą. Vis dėlto šių autorių analizės neapėrė tiek nemažos dalies renginių grupių, tiek daugelio svarbių jų renginių aspektų.

Lietuvos kultūros institucijų dokumentuose su etnine muzika susiję renginiai klasifikuojami iš esmės tik pagal jų reikšmę ir mastą: tarptautiniai, respublikiniai, rajoniniai. Toks skirstymas valstybiniams administratoriams turbūt yra patogiausias. Bene vienintelė mokslininkė, bandžiusi klasifikuoti tokius renginius, etnologė A. Zabieliene, be šio kriterijaus, pasitelkė dar ir renginiuose atliekamos muzikos tradiciškumą (23). Vis dėlto šios autorės klasifikacija neapėrė daugelio svarbių aspektų ir renginių, dalį jų klaidingai niveliuoja – iš esmės neatskleidžia ir tik labai vienpusiškai nušviečia gausią dabartinių etninės muzikos renginių įvairovę. Ją geriau atskleistų ir šiame straipsnyje aptariamiems aspektams išryškinti naudingesnė būtų klasifikacija, kurioje renginiai skirstomi pagal atliekamos muzikos kontekstą ir kartu pristatomas kitas muzikos ir/ar kultūros sritis (1 lentelė).

Etninės muzikos puoselėjimo **renginiai, skirti daugiausia vienai etninės muzikos gaivinimo formai**, Lietuvoje turbūt turi seniausias tradicijas – jiems priskirtinos ir tarpukariu vykusios dainų šventės apėrė iš esmės visas Lietuvoje esančias etninės muzikos gaivinimo formas.

Etninės kultūros puoselėjimo **renginiai, aprėpiantys įvairias etninės muzikos ir etninės kultūros apskritai gaivinimo formas**, paprastai būna ilgiausiai, kelias dienas trunkantys renginiai. Vienuose jų telkiamasi į etninę muziką, kituose ji pristatoma šalia kitų etninės kultūros sričių. Akivaizdžiai pastebimas tokių renginių populiarumo augimas: jų rengiama vis daugiau ir šia kryptimi plečiami jau anksčiau gyvuoti pradėję festivaliai (muzikiniai festivaliai papildomi ne muzikinėmis veiklomis ir atvirkščiai).

Lokalinės šventės – lokalių bendruomenių renginiai, paprastai susiję su kalendorinėmis, valstybinėmis ar kitokiomis šventėmis. Tokiuose daugiausia vietos kultūros centrų renginiuose dalyvauja savi ir kaimyniniai meno mėgėjų kolektyvai.

Atskiri koncertai – renginiai, kurių metu pasirodo 1–2 kolektyvai, atliekantys programą, truncančią viso koncerto metu. Tokiuose renginiuose retkarčiais pasirodo daugelis įvairių gaivinimo formų kolektyvų, bet paprastai – tik geriausiai (pvz., dainų ir šokių ansamblis „Lietuva“) ir dažniau – postfolkloro grupės. Pastarosios tokius koncertus dažniau rengia privačiuose klubuose (baruose, kavinėse, subkultūrinių koncertų erdvėse).

Muzikos stiliaus festivaliai – renginiai, vienijami muzikinės stilištos (pavyzdžiui, roko). Čia dažnai kartu su etninės muzikos gaivinimu nieko bendra neturinčiais atlikėjais neretai koncertuoja modernizuoto folkloro grupės ar pavieniai etninės muzikos atlikėjai, folklorą perkuriantys tam tikro renginio atlikėjus vie-

nijančio stiliaus pagrindu (pavyzdžiui, 2011 m. „Roko naktys“ su grupe „G & G Sindikatas“ koncertavo ir sutartinės fragmentus atliko Veronika Pavilionienė).

Kursai, mokyklos, stovyklos, nuolatiniai užsiėmimai – pastaruoju metu klestintys renginiai, skirti įvairioms etninės kultūros sritims ir muzikiniams reiškiniams puoselėti. Kai kurie jų skirti specialistams, kiti – visiems besidomintiems.

Privatūs renginiai – uždari įmonių, organizacijų, giminių renginiai, kuriuose etninė muzika dažniausiai atliekama kaip papildomas, pramoginis ir/ar pažintinis elementas, siūlomas rengėjų arba vienijantis dalį žiūrovų.

1 lentelė. Gaivinamos etninės muzikos renginių klasifikacija

	Renginio rūšis		Priskirtini renginiai
1.	Etninei kultūrai puoselėti skirti festivaliai	Etninės muzikos puoselėjimo renginiai, skirti daugiausia vienai etninės muzikos gaivinimo formai	Regioninės dainų šventės, kapelių varžytuvės, dainų ir šokių ansamblių renginiai, folkloro ansamblių festivaliai („Saulėlė raudona“ (Plungė), „Atataria lamzdžiai“ (Kaunas), „Skamba kankliai“ (Vilnius), „Ant maračių“ (Nida)), sutartinių giedotojų festivaliai („Sutarjiela“ ir kt.), postfolkloro renginiai („Mums gera“, „Suklegos“).
		Etninės kultūros puoselėjimo renginiai, aprėpiantys įvairias etninės muzikos ir etninės kultūros apskritai gaivinimo formas	Lietuvos dainų šventės, „Mėnuo Juodaragis“, „Margos pievos“, „Gyvosios archeologijos dienos“, „Apuolė“, Kaziuko mugės Vilniuje ir Kaune, „Skambantys kankleliai“ (Panevėžys).
2.	Lokalinės šventės		Kalendorinės, valstybinės, bendruomenės šventės.
3.	Atskiri koncertai		Valstybinio dainų ir šokių ansamblio „Lietuva“, „Žalvarinio“, „Margos muzikos“, Aistė Smilgevičiūtės ir „Skylės“, „Spanxti“ koncertai ir kt.
4.	Muzikos stiliaus festivaliai		„Roko naktys“, Alternatyvų apdovanojimai „Mama“, „Ką galvoja muzika“, „Kunigunda Lunaria“.
5.	Kursai, mokyklos, stovyklos, nuolatiniai užsiėmimai		Šokių judėjimas, sutartinių mokykla, vasaros stovyklos ir kursai (pvz., žemaičių etnomuzikavimo ir tradicinių amatų vasaros kursai Kelmėje ir kt.).
6.	Privatūs renginiai		Vestuvės, vakaronės darbo kolektyvams, užsienio svečiams ir pan.

Toks renginių skirstymas, žinoma, yra sąlyginis. Praktiškai daugelį renginių galima priskirti kelioms kategorijoms, ypač žvelgiant į jų istoriją: dauguma jų

augo ir plėtėsi, taikėsi prie kintančių aktualijų, keitė vietą ir t. t. Kartais renginį priskirti konkrečiai kategorijai sunku dėl to, kad kai kuriuos kolektyvus nelengva priskirti vienai gaivinimo formai (pavyzdžiui, atskirai pasirodantys folkloro ansamblių muzikantai – folkloro ansamblis ar tradicinė kapela?). Pats renginys gali būti nevienalytis. Pavyzdžiui, senųjų tradicijų ir sunkiosios muzikos festivalį „Kilkim žaibu“ sudaro dvi dalys: „Žaibų programa“ skirta daugiau metalo muzikai (muzikos stiliaus festivalis?), „Rasų programa“ – etninės muzikos, etninės materialinės bei etninės dvasinės kultūros puoselėjimui (etninės kultūros puoselėjimui skirtas festivalis?). Atsižvelgiant į šiuos keblumus ir prisimenant, kad mokslinės klasifikacijos yra abstrakcijos, į kurias neįmanoma „sutalpinti“ visos sudėtingos ir nuolat kintančios tikrovės, vis dėlto tikėtina, kad čia pateikta klasifikacija bus naudinga analizės priemonė.

Organizatoriai

O. Ronströmas išskyrė tris svarbiausių etninės muzikos gaivinimo judėjimų veikėjų grupes: pačius atlikėjus („darytojus“), mokslininkus („žinovus“) ir organizatorius (kartu su vadybininkais, leidyklų darbuotojais ir pan.). Svarbiausi pastarosios grupės tikslai – ne kurti, atlikti ar tirti gaivinamą muziką, o skatinti susidomėjimą ja, skleisti tam tikras žinias, pritraukti auditorijas, uždirbti pinigų ir pan. (16, p. 7) Nagrinėjamų Lietuvos renginių organizatorius pirmiausia galima skirstyti pagal jų priklausymą/nepriklausymą institucijoms, kurias valstybė įpareigojo (įsteigdama, finansuodama ir kontroliuodama) rūpintis kultūriniais renginiais.

Lietuvoje rūpintis etninę muziką puoselėjančiais renginiais valstybė yra įpareigojusi daugelį institucijų: Lietuvos liaudies kultūros centrą, įvairių miestų, miestelių kultūros centrus, muziejus, savivaldybių padalinius ir kt. Jos rengia etninei kultūrai puoselėti skirtus renginius (skirtus vienai etninės muzikos gaivinimo formai – kapelų varžytuves, folkloro ansamblių, tautinių šokių ansamblių festivalius ir kt.; skirtus įvairioms etninės muzikos formoms – dainų šventes, etninės muzikos atlikėjų konkursus; skirtus įvairioms etninės kultūros formoms – mugės, archeologijos ir amatų dienas ir kt.), lokales šventes, atskirus koncertus (pavyzdžiui, jubiliejinius kapelų, folkloro ansamblių, tautinių šokių ansamblių koncertus), kursus, mokyklas, stovyklas ir pan. Tokių organizatorių renginiuose paprastai dalyvauja mėgėjų meno sistemos priklausantys kolektyvai. Šiuo pažiūriu šiek tiek išsiskiria Lietuvos liaudies muziejaus Rumšiškėse rengiamas šiuolaikinio folkloro ir alternatyvios muzikos festivalis „Margos pievos“. Pagrindinis jo organizatorius – istorikas Adas Pliopa (ilgainiui įsteigęs renginį organizuojančią VŠĮ „Margi projektai“), bet muziejus yra partneris, vienaip ar kitaip prisidedantis prie renginio. Tiesa, meno mėgėjų sistemos nepriklausantys kolektyvai vis dažniau pasirodo ir kituose renginiuose (pavyzdžiui, tarptautinis folkloro festivalis „Skamba

kankliai“ Vilniuje, tarptautinis Baltijos šalių folkloro festivalis „Aisūs kankleliai“ Panevėžyje). Valstybinių organizatorių gausa – turbūt vienas ryškiausių Lietuvos etninės muzikos judėjimo skirtumų nuo tokių Vakarų Europos judėjimų ir bendrybė, būdinga daugeliui postsovietinių šalių.

Kita organizatorių rūšis – nevyriausybinės iniciatyvinės grupės. Jos rengia muzikos stiliaus festivalius, etninę kultūrą puoselėjančius renginius (skirtus įvairioms etninės muzikos ir kultūros formoms), atskirus koncertus, privačius renginius.

Nuo organizatorių priklausomybės vienai ar kitai grupei priklauso daugelis renginio aspektų: vieta, finansavimo pobūdis, idėjinis renginio turinys ir kt. Pavyzdžiui, valstybiniai organizatoriai dažniausiai būna susieti su konkrečia vieta, o nevyriausybiniai gali rinktis vietą, nesusijusią su savo geografine buveine; valstybiniai organizatoriai dažniau linksta remtis valstybės/savivaldybės parama, o nevyriausybiniai daugiau ieško alternatyvių finansavimo šaltinių; valstybiniai organizatoriai paprastai taikosi prie valstybinės etninės kultūros strategijos, o nevyriausybiniai – prie neretai jos nepaisančių įvairių subkultūrinių interpretacijų.

Finansavimas

Kaip minėta, skirtingos organizatorių grupės renkasi ne vienodus renginio finansavimo šaltinius. Juos apibendrintai galima skirstyti į tris rūšis: 1) valstybinės (ministerijų, savivaldybių ir pan.) lėšos; 2) privačių rėmėjų lėšos ir 3) už žiūrovams parduotus bilietus gautos lėšos.

Pirmuoju šaltiniu daugiau remiasi valstybiniai organizatoriai (net ir tiesiogiai negaudami lėšų renginiui, organizatoriai paprastai gauna atlyginimą už pareigas, į kurias įeina ir renginių organizavimas). Šiuo šaltiniu vis dažniau remiasi ir nevalstybiniai organizatoriai, jau sukūrę visuomenėje pripažinto renginio tradiciją (pavyzdžiui, nepriklausomas post-folk, alternatyvios muzikos ir šiuolaikinės baltų kultūros festivalis „Mėnuo Juodaragis“, senųjų tradicijų ir sunkiosios muzikos festivalis „Kilkim žaibu“). Privatūs rėmėjai, remiantys tiek pinigais, tiek konkrečiais produktais ir paslaugomis, svarbūs iš esmės visų didesnių ir daugelio mažesnių renginių organizatoriams. Nevalstybinių organizatorių renginiuose galbūt labiau atsižvelgiama į paramos teikiamą rinkodarinę naudą, valstybinių organizatorių renginiuose parama dažniau teikiama dėl asmeninių ryšių, priklausymo vietos bendruomenei.

Už žiūrovams parduotus bilietus gautos lėšos svarbiausios nevalstybinių organizatorių renginiams. Šios lėšos priklauso nuo įvairių veiksnių: etninės muzikos gaivinimo formos, renginio vietos, žiūrovų gyvenamosios vietos. Dažnai mokami (tiesa, gana nebrangiai) būna kapelų renginiai, bet bene dažniausiai ir brangiausiai bilietus tenka pirkti į modernizuotos etninės muzikos koncertus ir festivalius

(reta išimtis – nemokamas tarptautinis tradicinio ir šiuolaikinio folkloro festivalis „Suklegos“ Kaune), etninei kultūrai puoselėti skirtus kelių dienų trukmės renginius, kuriuose koncertuoja daugybė įvairių sąlygiškai nemažus honorarus gaunančių Lietuvos ir užsienio grupių. O. Ronströmo teigimu, tokiems dideliems festivaliams reikia daug lėšų, bet iš tiesų jie tiek dalyviams, tiek organizatoriams yra rentablesni už koncertus, kuriuose pasirodo 1–2 kolektyvai (16, p. 12). Tiesa, šio teiginio negalima besąlygiškai taikyti etninės muzikos atlikėjams, atstovaujantiems Lietuvos meno mėgėjų sistemai – folkloro ansambliams, kapeloms ir pan. Taip pat pažymėtina, kad didmiesčių gyventojai už bilietus gali ir yra pasiryžę mokėti daugiau nei provincijos žiūrovai.

Vieta

Renginio vieta, pasirenkama sąmoningai ar tiesiog taikantis prie turimų sąlygų, nulemia daugelį renginio aspektų: atlikėjų pasirodymų aplinkybes, į renginį pritraukiamus žiūrovus (skaičių, motyvaciją ir pan.), jų galimybes dalyvauti ir dalyvavimo pobūdį ir kt. Pagal vietą šiuo metu Lietuvoje vykstančius etninę muziką puoselėjančius renginius galima skirstyti į lauko festivalius, miesto erdvių renginius ir uždarų patalpų renginius.

Lauko festivaliai – ne miesto teritorijoje, didelėse, gamtinėse erdvėse vykstantys, paprastai kelias dienas trunkantys renginiai. Tokios erdvės pirmiausia pasirenkamos dėl praktinių priežasčių. Pavyzdžiui, toliau nuo miestų ir gyvenviečių vykstantys koncertai netrukdo jais nesidominčių gyventojų. Festivalio teritorijoje įkurdinami palapinių miesteliai sprendžia žiūrovų nakvynės problemą. Didelės erdvės ir ilga trukmė leidžia ne tik organizuoti pagrindinę programos dalimi dažniausiai laikomus muzikinius pasirodymus, bet ir demonstruoti senuosius amatus, rengti mėgėjiškas sporto varžybas ir daugybę kitų veiklų (šiuo atveju išimtimi galima laikyti gamtinėje aplinkoje vykstančius gyvosios archeologijos, senųjų amatų, karybos („rekonstrukcinius“) renginius, kuriuose etninės muzikos gaivintojų pasirodymai yra kitas pagrindines veiklas papildantis vyksmas). Dažniausiai gamtoje vyksta muzikos stiliaus festivaliai, etninei kultūrai puoselėti skirti festivaliai, lokalinės šventės, stovyklos.

Dalies lauko festivalių idėja ir organizatoriai būna nesusiję su vietove, kurioje vyksta renginys. Ieškoma praktiškai tinkamų erdvių ir savotiškai kuriama vieta, kuriose dažnai vyksta įvairiausio pobūdžio festivaliai, tapatybė (pavyzdžiui, su lauko festivaliais daugeliui jau siejasi Varniai, Zaraso sala). Todėl tokie renginiai gana laisvai „migruoja“: vietą pakeitė senųjų tradicijų ir sunkiosios muzikos festivalis „Kilkim žaibu“, o nepriklausomas post-folk, alternatyvios muzikos ir šiuolaikinės baltų kultūros festivalis „Mėnuo Juodaragis“ pasižymi net tradiciniu tapusiu kartais aplinkybių nulemtu, kartais – sąmoningu migravimu.

Tačiau etninės kultūros siejimas su ne miesto, o kaimo ar gamtine aplinka (plg. 2) lemia idėjinį gamtinių erdvių tinkamumą. Kai kuriais atvejais pasirinkta vieta gali būti glaudžiai susijusi su renginio tikslais: siekiant atskleisti tam tikro istorinio laikotarpio materialinę ir dvasinę kultūrą, žadinti žiūrovų vaizduotę, sudaryti sąlygas patirti praeitį dabartyje, pasirenkama erdvė, pasižyminti atitinkama istorine atmintimi. Taip itin dažnai elgiamasi rengiant vadinamuosius „rekonstruktorių“ („gyvosios archeologijos“, karybos ir pan.) festivalius. Pavyzdžiui, tarptautinio eksperimentinės archeologijos festivalio „Gyvosios archeologijos dienos“ Kernavėje idėja yra glaudžiai susijusi su senosios sostinės simbolika (plg. senųjų amatų, archajinės muzikos ir karybos festivalis „Apuolė“ ir kt.).

Nemažai renginių vyksta įvairiose miesto erdvėse (aikštėse, gatvėse, parkuose ir pan.). Juos paprastai organizuoja to miesto organizatoriai, renginius dažniausiai siedami su etnografinio regiono, kuriam priklauso miestas (rečiau – miesto), tapatybe. Išimtyms – didieji tarptautiniai renginiai, kuriuose labiau atsiskleidžia lietuviška tapatybė. Renginiai gali apsiriboti viena vieta arba išsiplėsti į gatves ar kelias vietas ir jas susieti – taip erdvės įgyja struktūrą. Jie gali keisti vietą, kurti naują jos pojūtį, paskatinti dialogą tarp istorinių, tradicinių ir naujų su vieta susijusių reikšmių (5, p. 17–19). Todėl reikia pripažinti, kad renginiai vyksta ne abstrakčiame mieste, o vietose, pasižyminčiose tam tikra fizine (architektūrine, gamtine ir pan.) aplinka, joje vykusios bei vykstančios veiklos generuojamomis reikšmėmis, ideologija, prisiminimais. Neatsitiktinai pasirenkant miesto erdves konkrečiam renginiui, dažnai atsižvelgiama ne tik į praktinius veiksmus, bet ir į renginio specifiką bei atskleisti siekiamo paveldo pobūdį. Pavyzdžiui, 2013 m. Ukmergės sutartinių festivalyje „Sutarjiela“ sutartinės giedotos po ąžuolu, miesto skveruose, parkuose, šalia Šventosios upės. Viduramžių šventė „Hansa Kaunas“ vyksta daugybėje miesto vietų: senamiestyje, senoje Nemuno prieplaukoje, Kauno pilies prieigose, Santakos stadione. Miesto erdvėse dažniausiai rengiami etninei kultūrai puoselėti skirti festivaliai ir lokalinės šventės.

Taip pat nemažai renginių, ypač rudens–žiemos laikotarpiu, vyksta kultūros centrų ir kitų panašių institucijų salėse, baruose, subkultūrų koncertinėse patalpose. Privačiose uždaroje patalpose (pavyzdžiui, „Alaus namuose“, „Tamsta klube“, „Artistuose“, „Propagandoje“, „Lofte“, „Geltonos sofos klube“ Vilniuje, „Punto Jazz palėpėje“ Kaune) vykstantys renginiai daugiausia telkiasi didmiesčiuose; čia dažniausiai pasirodo modernizuoto folkloro atlikėjai (Lietuvoje jie, atrodo, dar neturi tokio plataus pasirodymo erdvių tinklo, koks būdingas panašioms gaivintojams Vakarų Europoje – plg. 19, p. 137–138). Kultūros centrų salėse paprastai vyksta etninei muzikai skirti renginiai, lokalinės šventės, atskiri koncertai, kursai ir mokymai. Lyginant atviras erdves ir uždaras patalpas, kuriose vyksta nagrinėjami renginiai, vienas akivaizdžiausiai išryškėjančių skirtumų yra erdvių dydis, lemiantis renginių metu vykstančias veiklas.

Veiklos

Gaivinama etninė muzika šiuo metu skamba labai įvairiuose renginiuose ir kai kuriuose jai skiriamas pagrindinis dėmesys, o kituose ji tebūna viena iš daugelio ir nebūtinai pagrindinė veikla. Akivaizdu, kad labiausiai į muziką telkiamasi muzikos stiliaus, etninės muzikos puoselėjimo renginiuose, pavienių kolektyvų koncertuose, muzikai skirtuose kursuose ir stovyklose. Kituose klasifikacijoje išskirtuose renginiuose ji tėra vienas iš daugelio ar net tik papildomas elementas. Vis dėlto ir pirmuoju atveju galima pamatyti daugybę nemuzikinių veiklų, vykstančių pasirodymų metu ar tarp jų.

Kaip minėta, gamtoje ir miesto erdvėse vykstančiuose renginiuose erdvės įvairioms veikloms yra daugiau. Nemuzikinės veiklos būdingos ir daugeliui lokalių švenčių, kuriose gaivintojų pasirodymai atlieka didelį vaidmenį, bet daug dėmesio skiriama ir kitiems dalykams – mugėms, vaišėms ar apeigoms ir papročiams per kalendorines šventes. Glaudžiausiai apeiginius veiksmus ir muziką į vieną vyksmą susieja folkloro ansambliai, neretai rengiantys šias dvi sritis apimančias programas ar patys organizuojantys kalendorines šventes (plg. 1; 24). Reikia paminėti ir su religine motyvacija švenčiamas kalendorines šventes bei glaudžią Lietuvos neopagonybės ir liaudies dainų gaivinimo jungtį (15; 18), ir liaudiško giedojimo bei grojimo etniniais instrumentais skatinimą krikščioniškose apeigose (14).

Bene gausiausią veiklų aprėptį galima pamatyti etninės kultūros puoselėjimo renginiuose – juose sąmoningai siekiama pristatyti įvairias jos formas. Vienas geriausių šių formų įvairovės pavyzdžių – nepriklausomas post-folk, alternatyvios muzikos ir šiuolaikinės baltų kultūros festivalis „Mėnuo Juodaragis“. Pastaraisiais metais jame vyko koncertai, amatų ir karybos demonstracijos, muzikos ir amatų mokymai, menų dirbtuvės „Ekomenis“, įvairūs sportiniai žaidimai, turistiniai žygiai, paskaitos, parodos ir filmų peržiūros, šokių vakaronės, apeigos ir kt. Vietos ir veiklų santykis specifiškai atsiskleidžia ir analizuojant šiuolaikinio folkloro ir alternatyvios muzikos festivalį „Margos pievos“ Rumšiškėse. Festivalio erdvė leidžia žiūrovus supažindinti su Lietuvos regionams būdinga tradicinio kaimo architektūra, prisiliesti prie senųjų buities, lauko ir namų darbų reikmenų, pasi-vaikščioti po senąjį Rumšiškių miestelį.

Mažesnės miesto erdvės šiek tiek riboja aktyvesnes veiklas. Pavyzdžiui, dažniausiai gamtinėse erdvėse ar didelėse istorinių objektų teritorijose vykstantiems senosios karybos festivaliams būdingos veiklos (šaudymas iš lanko, įvairūs žaidimai, riterių kovos ir kt.) gali būti organizuojamos ir miesto erdvėse. Riterių kovos tokiose erdvėse rengtos per Kauno viduramžių šventę „Hansa Kaunas“. Panašiai 2013 m. per „Senųjų amatų dienas Neringoje“ Nidos centre inscenuotos XIII a. lietuvių kovos su kryžiuočiais. Šio renginio metu nedidelėje miesto erdvėje pristatytas gausus veiklų spektras – nuo įvairių senovės amatų demonstravimo iki senovinių šokių, žaidimų, riterių turnyrų.

Kai kuriose renginių metu vykstančiose veiklose žiūrovai būna pasyvūs stebėtojai (pavyzdžiui, filmai, parodos ir kt.), kitose aktyviai dalyvauja, kuria (pavyzdžiui, išbandydami amatus). Tiesiogiai su atlikėjų pasirodymais nesusijusios veiklos skatina gilesnę etninės kultūros ir muzikos suvokimą (pavyzdžiui, paskaitos), įtraukia žiūrovus ir suteikia aktyvaus dalyvavimo patirtį (amatų mokymai, atrakcijos, rungtys ir kt.), įterpia etninę muziką į platesnę etnokultūrinį kontekstą, tenkina vartotojų visuomenėje gyvenančių žiūrovų poreikius (pavyzdžiui, mugės), kuria unikalią renginio tradiciją, jo išskirtinumo pojūtį (pavyzdžiui, slibino deginimas, Jurgio raktų ieškojimas Jurginėse Palangoje) ar susieja jį su kitais žinomais renginiais (pavyzdžiui, mugių keliamos aliuzijos su Vilniaus Kaziuko muge).

Taip pat reikia paminėti tik dalyviams (ne žiūrovams) skirtas veiklas. Jos paprastai nenurodomos viešai skelbiamose renginių programose. Įprasta po viešo renginio rengti vaišes dalyviams. Jų metu gali vykti muzikinės veiklos (pasigrojiimai, pasidainavimai, šokiai), susijusios su kolektyvų atliekamu repertuaru (pavyzdžiui, dalyviams skirtos tradicinių šokių vakaronės po viešo folkloro ansamblių koncerto), arba visai kitokio žanro ir pobūdžio muzikinės programos (pavyzdžiui, po 2013 m. tautinių šokių festivalio „Velžio klumpė“ programos vykusios vakaronės su estrados grupe). Pasitaiko ir originalesnių atrakcijų: pavyzdžiui, kiaušinėnės kepimas ir valgymas per Palangoje vykstančią Jurginių šventę „Jurgi, paimk raktus!“. Nepaisant veiklų pobūdžio, etninės muzikos gaivinimo formoms, kaip judėjimams, jos yra labai svarbios: net jei ir neformaliai nemuzikuojama, dalyviai bendrauja, dalijasi vertybėmis, užmezga ryšius ir pan.

Dalyviai

Išskirtose renginių kategorijose dalyvauja ne vienodos dalyvių – pavienių muzikos atlikėjų ar jų kolektyvų – grupės. Pirmiausia, paprastai dalyvauja keli kolektyvai. Vienas kolektyvas dažniau pasirodo koncertuose, kartais – vietos šventėse, nuolatinių užsiėmimų metu. Renginiuose, skirtuose vienai gaivinimo formai, suprantama, dažniausiai pasirodo jai atstovaujantys kolektyvai, nors ne visada (pavyzdžiui, 2013 m. tautinių šokių festivalyje „Velžio klumpė“ tautinių šokių kolektyvų pasirodymus pajavairino Panevėžio folkloro ansamblis „Raskila“; šis ansamblis atliko kelis šokius ir romansus ir 2013 m. skudutininkų ansamblių bei ragų ir daudyčių pūtėjų festivalyje „Dudutis“). Taip pat tik vienokie – modernizuoto folkloro – kolektyvai šalia su etnine muzika nieko bendra neturinčių grupių paprastai dalyvauja muzikos stiliaus festivaliuose. Kituose renginiuose paprastai pasirodo įvairioms gaivinimo formoms atstovaujantys kolektyvai. Pavyzdžiui, lokalinėse šventėse dažnai dalyvauja įvairių muzikos sričių mėgėjų meno kolektyvai, priklausantys bendruomenės ar kaimyniniams kultūros centrams. Šiame kontekste problemiški tampa mokslininkų (8) teiginiai apie gaivintojų renginiuose įtvirtinamą gaivintojų bendruomenę vienijančią ideologiją: nors etninė

muzika čia iškeliamą kaip vertybę, bet skirtingoms gaivinimo formoms būdingos nevienodos ir neretai konfliktuojančios vertybės (pavyzdžiui, neretai priešiškas folkloro ansamblių požiūris į „neautentišką folkloro atlikimą“ – 3). O galbūt skirtingų matymas padeda stiprinti atskirų bendruomenių tapatybę?

Ypač daug kolektyvų pasirodo lauko festivaliuose, kur pasirodymai vyksta keliose scenose vienu metu. Pavyzdžiui, nepriklausomas post-folk, alternatyvios muzikos ir šiuolaikinės baltų kultūros festivalis „Mėnuo Juodaragis“ ilgainiui ėmė siūlyti itin plačią programą, kviesti labai daug bei įvairių atlikėjų tiek iš Lietuvos, tiek iš užsienio. Vienu metu koncertuojama keliose scenose: šiaurinėje, didžiojoje bei pušyno scenoje. Jose vyksta skirtingos programos ir vienam klausytojui visko aprėpti neįmanoma, nors taip pritraukiama įvairesnė auditorija, ne vienodą muziką mėgstantys žiūrovai. Panašias tendencijas galima pastebėti ir senųjų tradicijų ir sunkiosios muzikos festivalyje „Kilkim žaibu“. Festivaliuose ir daugelyje bendruomeninių švenčių per gana ribotą laiką ir nedidelėje erdvėje vykstantys koncentruoti daugybės dalyvių pasirodymai lemia muzikos koncentracijos laike ir erdvėje didėjimą (16, p. 13). Galima pažymėti, kad festivalizacijos tendencijomis Lietuva primena daugelį kitų Europos šalių.

Renginio metu pasirodančių kolektyvų skaičius lemia ir rodomų programų pobūdį bei trukmę. Jei kolektyvas pasirodo vienas, atliekama programa paprastai būna ilgesnė. Ilgesnę programą nei daugumai dalyvių gali būti leidžiama atlikti geriausiems, garsiausiems kolektyvams. Paprastai ilgesnės programos būna ir modernizuoto folkloro bei įvairias etninės kultūros raiškos formas aprėpiančiuose renginiuose.

Žiūrovai

Pirmiausia tenka pažymėti, kad kai kuriais atvejais dalyvius ir žiūrovus skirti sunku: pavyzdžiui, folkloro ansamblių renginiuose auditorija neretai būna pasirodymus stebintys kitų ansamblių nariai.

Gamtoje vykstančių festivalių (muzikos stiliaus, etninės kultūros puoselėjimo festivalių) žiūrovai dažniausiai atvyksta iš visos Lietuvos, todėl juos vienija ne gyvenamoji erdvė, o pati renginio idėja ar bent kai kurie jo elementai. Kartais renginio idėja pritraukia ir užsienio žiūrovų: pavyzdžiui, 2013 m. nepriklausomo post-folk, alternatyvios muzikos ir šiuolaikinės baltų kultūros festivalio „Mėnuo Juodaragis“ pasirinkta tema „Broliai latviai“ lėmė ne tik programą (dalyvauti pakviestų latvių grupių skaičių), bet ir daugiau žiūrovų iš Latvijos. Senųjų tradicijų ir sunkiosios muzikos festivalis „Kilkim žaibu“ taip pat sulaukia vis daugiau užsieniečių.

Vienijančios renginio idėjos, siūlomos aktualios etninės kultūros vizijos svarba ypač akivaizdžiai matyti nevalstybinių organizatorių festivaliuose ir koncertuose. Ikikrikščioniškos kultūros idealizavimas, patriotinės, tautinės vertybės su-

vienija netgi skirtingų subkultūrų atstovus (pavyzdžiui, skinhedus ir metalistus). Lietuvos valstybingumui, Nepriklausomybės atkūrimui paminėti skirtų kasmetinių koncertų „Auszra 16“ (Vilnius), „Iš kartos į kartą“ (Kaunas), „Tėvynei“ (Vilnius) auditorija labai plati – nuo folkloro ansamblyje grojančių, dainuojančių, šokančių dalyvių iki sunkiosios muzikos, neopagoniško metalo gerbėjų ir kitų subkultūrų atstovų.

Miesto erdvėse vykstančių renginių auditorija trilypė: kitų kolektyvų pasirodymus stebintys dalyviai, sąmoningai į renginį ateinantys žiūrovai ir atsitiktiniai pro šalį einantys žmonės, kuriuos pritraukia viešai vykstantys pasirodymai. Lokalinėse šventėse auditoriją vienija jos priklausomybė vietos bendruomenei, o ne domėjimasis etnine muzika.

Etninę muziką puoselėjančiuose renginiuose pastebimas ir skirtingas žiūrovų dalyvavimas – įsitraukimas, elgesys renginio metu. Jis priklauso ir nuo išskirtų renginių kategorijų, ir nuo gaivinimo formų „muzikos kultūrą“ (21). Pirmiausia, beveik visuose renginiuose būna vienokia ar kitokia scena, t. y. išsiskiria atlikėjai (šiuose straipsnyje vadinami dalyviais) ir žiūrovai. Žiūrovų dalyvavimas dažniausiai reiškiasi plojimu po pasirodymo (atlikto kūrinio) ir/ar jo metu, lingavimu, įvairiais atlikėjų prašomais atlikti veiksmais (pavyzdžiui, trypimas kojomis, tam tikro teksto dainavimas), dainavimu, šokimu ir kitais tradiciniais veiksmais (pavyzdžiui, galvos kratymas per sunkiojo roko koncertus).

Dabartinės Lietuvos etninės muzikos gaivinimo formas sąlygiškai galima skirstyti į tris „muzikines kultūras“: 1) idealiu atveju siekiančias paneigti atlikėjo-žiūrovo perskyrą (folkloro ansambliai); 2) grindžiamas atlikėjo-žiūrovo perskyra, bet skatinančias aktyvų žiūrovų dalyvavimą tam tikrais leidžiamais būdais (kapeilos, ekspresyvūs modernizuoto folkloro atlikėjai); 3) grindžiamas atlikėjo-žiūrovo perskyra ir pripažįstančias minimalų žiūrovų dalyvavimą (dainų ir šokių, tautinių šokių ansambliai; akademinė etninius motyvus ir instrumentus naudojanti muzika, meditacinis modernizuotas folkloras). Šių muzikinių kultūrų nulemtas žiūrovų elgesys aiškiausiai matyti muzikos stiliaus festivaliuose, vienai etninės muzikos gaivinimo formai puoselėti skirtuose renginiuose, pavienių kolektyvų koncertuose bei kursuose ir stovyklose.

Renginiuose, į kuriuos renkasi žiūrovai, ateinantys sąmoningai ir žinantys tam tikros gaivinimo formos ideologiją, jų dalyvavimas būna aktyvesnis (žinoma, atsižvelgiant į šią ideologiją ir „muzikos kultūrą“). Tokį aktyvų dalyvavimą dažniau galima pamatyti muzikos stiliaus festivaliuose, gamtoje ar uždaroje patalpose vykstančiuose etninę muziką ir kultūrą puoselėjančiuose renginiuose, pavienių kolektyvų koncertuose bei kursuose ir stovyklose. Renginiuose, kuriuose būna daugiau atsitiktinių žiūrovų, jų dalyvavimas bus pasyvesnis. Tokių elgseną dažniau galima pastebėti miesto erdvėse vykstančiuose etninę muziką ir kultūrą puoselėjančiuose renginiuose, etninę kultūrą puoselėjančiuose renginiuose, kuriuose etninės muzikos atlikėjų pasirodymai būna tik papildomas elementas, lokalinėse šventėse.

Tad žiūrovų dalyvavimą, motyvaciją, įsitraukimą į etninį muzikavimą ir etninės kultūros puoselėjimą – juk toks yra vienas iš svarbiausių daugelio čia nagrinėtų renginių organizatorių tikslų – galima suprasti tik atsižvelgiant į kitus renginio ir etninės muzikos gaivinimo judėjimo aspektus.

Išvados

1. Pagal atliekamos gaivinamos etninės muzikos kontekstą ir kartu pristatomas kitas muzikos ir/ar etninės kultūros sritis etninę muziką puoselėjančius renginius galima skirstyti į etninei kultūrai puoselėti skirtus festivalius (etninės muzikos puoselėjimo renginius, skirtus daugiausia vienai etninės muzikos gaivinimo formai ir etninės kultūros puoselėjimo renginius, aprėpiančius įvairias etninės muzikos ir etninės kultūros apskritai gaivinimo formas); lokales šventes; atskirus koncertus; muzikos stiliaus festivalius; kursus, mokyklas, stovyklas, nuolatinius užsiėmimus; privačius renginius.

2. Nagrinėjamus renginius šiuo metu Lietuvoje rengia ir valstybės įgaliotos kultūrinės veiklos organizavimo institucijos, ir savarankiškos entuziastų grupės, finansuoja valstybė (savivaldybės), verslo rėmėjai ir žiūrovai. Šie renginiai vyksta gamtoje, miestų erdvėse, valstybės įgaliotų kultūrinę veiklą organizuojančių institucijų patalpose ir nepriklausomų laisvalaikio organizavimu užsiimančių organizacijų patalpose. Daugelyje renginių neapsiribojama muzikinėmis praktikomis ir siūloma daugybė įvairių kitų veiklų. Daugumoje renginių koncentruotai pasirodo keli ar keliolika kolektyvų, o žiūrovų motyvacija ir elgsena priklauso nuo vietos, etninės muzikos gaivinimo formos ir kitų veiksnių.

3. Įvairūs renginių organizatoriai ir skirtingas pobūdis rodo, kad etninė muzika šiandien įdomi įvairioms visuomenės grupėms. Ji dažnai matoma kaip svarbi bendruomenines šventes praturtinanti mėgėjiško meno dalis, kaip neatskiriama nuo kitų etninės kultūros sričių ir kaip prasminga šiuolaikinės kultūros dalis. Ši kelis pagrindinius renginių aspektus aptarianti apžvalga parodė, kad norint suprasti šiuolaikinį etninės muzikos gyvavimą būtina atsižvelgti į tarptautiniame akademiniam diskurse pasiūlytus pastebėjimus ir atkreipti dėmesį į renginio vyksmą kuriančių veikėjų ir veiksnių visumą.

Literatūra ir šaltiniai

1. Aleknaitė E. Užgavėnės folkloro ansambliuose: reikšmės, bendruomenės ir tapatybės. *Liaudies kultūra*, Nr. 1, 2012, p. 33–43.
2. Aleknaitė E. Užgavėnių šventės vietos Panevėžyje: kaimo paieškos mieste. *Liaudies kultūra* (rengiama spaudai).
3. Aleknaitė E. *Etninės kultūros veikėjų interpretacijos XXI a. pr. Lietuvos folkloro ansamblių judėjime*. Daktaro disertacija. Humanitariniai mokslai, etnologija (07H). Kaunas: Vytauto Didžiojo universiteto leidykla, 2013.

4. Alenskas V. Nuo gegužinių iki dainų švenčių. *Tradicija ir dabartis*, Nr. 5, 2010, p. 85–90.
5. Falconi J. P. Space and Festivalscapes. *Communities and Performance*, Platform 5.2, 2010, p. 5–18.
6. Gudelis R. Liaudies dainos Lietuvos dainų šventėse: prasiūčių interpretacijos aspektai. *Tradicija ir dabartis*, Nr. 5, 2010, p. 68–84.
7. Kalėdienė A. Etninių simbolių raiška ir reikšmės jaunimo subkultūrinėse grupėse. *Grupės ir aplinkos*, Nr. 3, 2012, p. 131–150.
8. Livingston T. E. Music Revivals: Towards a General Theory. *Ethnomusicology*, 43 (1), 1999, p. 66–85.
9. MacDonald B. M. *Back to the Garden: Territory and Exchange in Western Canadian Folk Music Festivals*. Edmonton: University of Alberta, 2010.
10. Merkeliienė A. Skudutininkų ansambliai šventėse. *Tradicija ir dabartis*, Nr. 5, 2010, p. 100–108.
11. Nakienė A. Baltiška muzika – naujas vardas muzikos scenoje. *Tautosakos darbai*, t. 35, 2008, p. 164–174.
12. Nakienė I. Chorinė muzika Ansamblių vakaruose. *Tradicija ir dabartis*, Nr. 5, 2010, p. 91–99.
13. Palubinskienė V. Suvalkiečių šventosios giesmės pritariant etniniais muzikos instrumentais. *Švietimo reforma ir mokytojų rengimas: humanizmas, demokratija ir pilietiškumas mokykloje*. IV tarptautinės mokslinės konferencijos pranešimai ir tezės. 1997 m. spalio 8–10 d. Vilnius, p. 241–245.
14. Palubinskienė V. Tradicinės kanklės ir kanklininkai šventėse. *Tradicija ir dabartis*, Nr. 5, 2010, p. 109–122.
15. Ramanauskaitė E. *Subkultūra: fenomenas ir modernumas*. Kaunas: Vytauto Didžiojo universiteto leidykla, 2004.
16. Ronström O. Concerts and Festivals: Public Performances of Folk Music in Sweden. *The World of Music*, Vol. 43, 2001, p. 49–65.
17. Skrodenis S. *Folkloras ir folklorizmas*. Vilnius: Vilniaus pedagoginio universiteto leidykla, 2005.
18. Strimska M. The Music of the Past in Modern Baltic Paganism. *Nova Religio*, No. 3, 2005, p. 39–58.
19. Sweers B. *Electric Folk: The Changing Face of English Traditional Music*. Oxford, New York, 2005.
20. Tetenskas V. Liaudies muzikos instrumentai, jų ansambliai ir orkestrai Lietuvos dainų šventėse. *Tradicija ir dabartis*, Nr. 5, 2010, p. 61–67.
21. Turino Th. *Music as Social Life: The Politics of Participation*. Chicago, London, 2008.
22. Zabieliienė A. *Folkloro ansambliai dabartinėje Lietuvoje: etnologinis aspektas*. Vilnius: leidykla *Firidas*, 2010.
23. Zabieliienė A. Folkloro festivaliai. Savoniakaitė V. (sud.). *Lietuvos etnologijos ir antropologijos enciklopedija*. Vilnius, 2011, p. 140–142.
24. Zabieliienė A. Dzūkijos ir Suvalkijos folkloro ansambliai dabartinėse kalendorinėse šventėse. *Liaudies kultūra*, Nr. 1, 2012, p. 48–54.

EGLĖ ALEKNAITĖ, EGLĖ SAVICKAITĖ

**EVENTS OF REVIVED ETHNIC MUSIC IN LITHUANIA
IN THE 21ST CENTURY: MAIN ASPECTS AND POSSIBILITIES
FOR RESEARCH WORKS**

Summary

Lithuanian ethnic music has been revived since the end of the 19th century and has inevitably been performed in various cultural and political events. At the end of the 20th century national and global factors caused shifts and developments of revived music and its events. The article presents classification of events, where such music is performed at the beginning of the 21st century, and discusses various aspects of these events (organizers, funding, venues, activities carried out during these events, participants and audience, interaction of these events with contemporary Lithuanian culture).

On the base of the context of performances and jointly presented other elements of music and/or ethnic culture, events of ethnic music revival can be grouped into festivals of ethnic culture revival (events committed mostly to one form of revived ethnic music and events which cover various forms of revived ethnic music and ethnic culture in general); festivals of local communities; individual concerts; festivals of the particular musical style; courses, summer schools, permanent musical activities; private events.

Currently both state authorised institutions responsible for organisation of cultural activities and independent groups of enthusiasts organize these events in Lithuania. They are funded by state (municipality), commercial sponsors and audience. These events take place in nature surroundings, urban spaces, indoor venues of state authorised institutions and independent organizations. Many events are not restricted to musical practices and a wide range of other activities is offered. Usually, half of a dozen or so collectives of performers present their music in most events, and motivation and behaviour of the audience depend on venue, form of revived ethnic music and other factors.

Different organizers and formats of the events show that today ethnic music is interesting to various groups of society. It is often seen as an important part of amateur art that enriches festivals of local communities, as inseparable from other fields of ethnic culture and as a meaningful element of contemporary culture.